

Struikaster

Baccharis halimifolia

Laatste update: 26-9-2022

Struikaster is een struik of een kleine boom tot 4 meter hoog. De maximale stamdikte is 16 cm. Meer informatie over de herkenning van de struikaster vindt u [hier](#).

In Nederland komen geen struiken voor die op struikaster lijken.

Foto: Guillaume Fried ([Q-bank](#))

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2022

Struikaster komt voor in België, Frankrijk, Italië, Spanje en Verenigd Koninkrijk. De verwachting is dat de plant zich ook kan vestigen in een aantal andere lidstaten.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

In gebieden waar struikaster voorkomt, worden eerst standplaatsen met verstoorde bodems gekoloniseerd. Vandaaruit vestigt de soort zich in natuurlijke tot half natuurlijke gebieden. Struikaster vormt op den duur eenvormig, dicht en ondoordringbaar struikgewas waardoor de inheemse planten worden weggeconcentreerd en verdwijnen. De plant heeft in Frankrijk, Italië en Spanje een grote impact. In zuidelijke landen komt struikaster voor in een groot aantal Natura 2000-gebieden.

Effect op ecosystemendiensten

Er zijn geen effecten bekend.

Overige effecten

Struikaster wordt ervan verdacht hooikoorts te veroorzaken. De plant is giftig, schapen gaan dood als ze er te veel van eten. Daar tegenover staat dat de plant niet graag wordt gegeten door dieren. Als planten zich vestigen op weidegronden, vermindert de waarde van deze gronden.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van de struikaster op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken in 2022

Struikaster komt incidenteel voor in Nederland. In Nederland is de soort dankzij snel menselijk ingrijpen verdwenen uit twee natuurgebieden.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

3. Wet- en regelgeving

Struikaster staat sinds augustus 2016 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Het verwijderen van planten is de meest effectieve maatregel om verdere verspreiding naar de omgeving te voorkomen. Verwijdert u uw planten, gooi deze dan niet weg in de natuur, maar bij het groenafval. Het houden van deze soorten in botanische collecties is alleen mogelijk voor (wetenschappelijk) onderzoek of ex-situ bewaring. Hiervoor moet een vergunning worden aangevraagd bij [RVO.nl](#).

Meldingen van de struikaster in de natuur kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

Provincies zijn verantwoordelijk voor het nemen van eliminatie- en beheersmaatregelen voor soorten op de Unielijst, wat zij kunnen doen samen met water- en terreinbeheerders en anderen. Jonge planten kunnen handmatig uitgetrokken worden. Informatie over mogelijke managementmaatregelen is te vinden in dit [rapport](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

Struikaster is oorspronkelijk afkomstig uit Noord-Amerika.

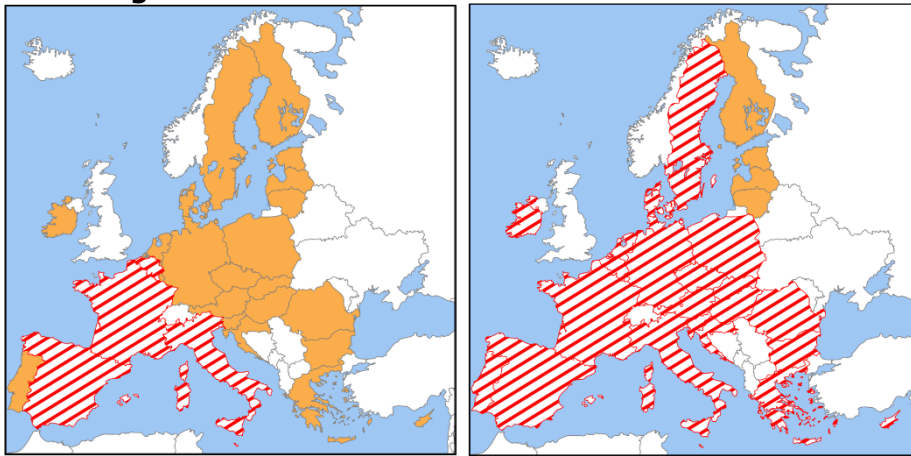
Habitat

Struikaster komt in zilte moerassen, kwelders, stranden en duinen voor. De plant groeit in Europa vooral in kustgebieden en langs wegen. In Nederland is de plant aangetroffen op jonge, primaire duinen.

Introductieroute Europa

Struikaster werd al in de 17e eeuw in Europa geïmporteerd als tuinplant. Na aanplant in onder andere tuinen, heggen en op rotondes verspreidt de plant zich via zijn zaden in wegbermen en ook naar natuurgebieden. In de eerste helft van de vorige eeuw is struikaster in België aangeplant in de duinen om de wind te breken en meer recent ook in parken gelegen in kustgebieden.

Aanwezigheid in de EU

Links: Gevestigd in de EU in 2019 (rood gearceerde landen), rechts: mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven. Bron: [CABI 2019](#). [Baccharis halimifolia](#).

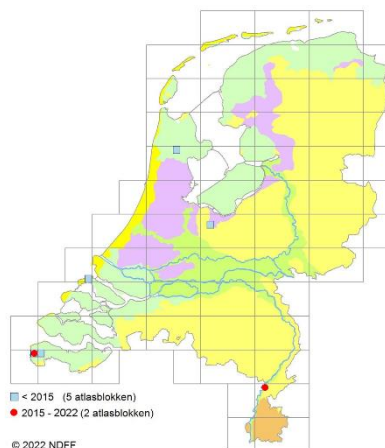
Introductieroute Nederland

Import en handel van de struikaster is nu formeel verboden middels de EU-verordening 1143/2014. Voordat de struikaster op de Unielijst kwam, was de soort echter in Nederland te koop als tuinplant. Tegenwoordig lijkt onopzettelijke verspreiding van zaden vanuit België met zuidwestenwind een potentiële introductieroute van de struikaster.

Aanwezigheid in Nederland

Stand van zaken in 2022: struikaster komt incidenteel voor in Nederland. In 2003 is struikaster waargenomen in het Natura 2000-gebied Kwade Hoek en in 2015 is er een plant gesignaleerd bij de Oude Maas. De planten zijn verwijderd.

Eerste waarneming in de Nederlandse natuur: 2003

Verspreiding van de struikaster. Bron: [verspreidingsatlas.nl](#)

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

De kans op introductie van struikaster is sterk verminderd sinds de plaatsing op de Unielijst in 2016.

Struikaster kan zich vestigen in Nederland. De plant is tweehuizig en vermeerdert zich vooral door middel van zaad, maar kan dit ook doen door het vormen van uitlopers. De plant kan binnen enkele jaren grote hoeveelheden zaad produceren dat meerdere jaren kiemkrachtig blijft. Het zaad wordt verspreid door de wind en mogelijk ook door water.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- CABI, 2019. [Baccharis halimifolia](#). In: Invasive Species Compendium. Wallingford, UK: CAB International. Bezocht op 26-9-2022.
- Fried G, 2019. [Information on measures and related costs in relation to species included on the Union list: Baccharis halimifolia](#). Technical note prepared by IUCN for the European Commission.
- Nederlands Soortenregister. [Struikaster](#). Bezocht op 26-9-2022.
- Q-bank. [Baccharis halimifolia](#). Bezocht op 26-9-2022.
- Valkenburg JHCL van, Duistermaat H & H. Meerman, 2014. [Baccharis halimifolia L. in Nederland: waar blijft Struikaster?](#) Gorteria 37: 25-30.
- Valkenburg JHCL van, Meerman H, Bollen G & A. Zwart, 2017. [Baccharis halimifolia L. in de herkansing](#). Gorteria 39: 1-4.
- [verspreidingsatlas.nl](#). Bezocht op 26-9-2022.